

1. De Assentationibus Itorum. P. A. Leyser. R. A. F. de Drandorf.
2. De Juris Romani et Germanici Differentiis. P. J. P. Ludwig.
R. F. Terquich.
3. De pignore conventionali facitolo. P. N. Hertig. R. F. Antonig.
4. De Injuriis. P. J. Mehlbaum. R. J. Parthesig.
5. De Jure retractus. P. J. V. Beckman. R. C. Lyssef.
6. De dotionibus feudalnomine competentibus. P. J. P. P. P. P.
R. C. C. C. C.
7. Jurisprud. Justinianeae Solresplendescens. Autore.
H. P. Haberkornio.
8. De Exceptionibus in genere et summationim potissimum
vero de variis dilatoriarum et peremptoriarum speciebus.
P. J. Lotichig. R. F. V. Wiesel.
9. De Pignorationibus. P. C. Mantig.
10. De Renovatione investiturae feudalis. P. C. Kiegler.
R. J. A. Schreckenflug.
11. De eo, qui e sine domicilio accas. l. 27. d. 2. ad municip.
P. C. Thomaficus. R. J. C. Wiesel.
12. De Arbitro compromissario et Judiciis Austriacis. P.
J. Neberg. R. J. F. a Luttitz.
13. De Fideicommissis familiae. P. D. Rinckig. R. Chabfarbon
von Ertinsheim.
14. Juris controversi Theoretico practici Decas. P. Lud. Menckeng.
R. J. L. Mencke.
15. De jure possessionis. P. A. Ricig. R. J. Waelhof.
16. De Codicillis. P. Geisler. R. F. V. Wiesel.
17. De restitutione alieni injuste ablatis. P. J. W. Martini.
R. H. Privat.
18. De Legitimatione. P. F. Geisler. R. J. von Dale (et in Tom. 12. d. 27.)
19. De Incediorum Jure. P. M. Z. Cramer. R. H. ab Horn.
20. De actione in factum pro refinenda possessione praesentia
nea competente. P. J. Bornig. R. G. Beckerg.

~~30~~ 29.

D. O. M. A.

Authoritate & Decreto Amplissimi
Ordinis Juris Consultorum in
Incluta Noribergensium
Univerſitate

THESES HASCE

DE

COLLATIONE
BONORVM

pro DOCTORATUS gradu in
Utroque Jure conse-
quendo

Publicè discutiendas
proponit

GEORG-CHRISTOPHORUS WALTHER,
NORIBERGENSIS.

ad d. Junij

ANNO CHRISTI
c1o 1o c1ii.

ALTDORPHI
LITERIS HAGENIANIS,

VIRIS
MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS,
AMPLISSIMIS, AC PRUDEN-
TISSIMIS

DOMINIS
COSS. ET SENATORIBUS INCLY-
TÆ REIPUBLICÆ NORIBER-
GENSIS

PATRIBUS PATRIÆ, DOMINIS AC
PATRONIS SUIS PERPETUO
COLENDIS,

Disputationem hanc inau-
guralem

Reverenter inscribit

AUCTOR.

I. N. D. N. F. C.

DISPUTATIONIS INAUGURALIS

DE

COLLATIONE BONORUM

THESIS I.

Um cujusque rei tractatio à definitione inchoanda, teste *Aristot. 2. post. Analyt. 14. circa f. ipsiq;* Icti hunc ferè morem imitati sint, *l. juri. 1. in pr. ff. de I. & I. l. depositum. 1. in pr. ff. depos. l. sponsalia. 1. ff. de spons. l. tutela. 1. ff. de Tutel.* Mihi quoq; præsentis materiei *Ἀρίστωτος ἀπὸ τῆς ἀνομιᾶς καὶ λόγῳ* sic exordiri placuit.

II.

Nomen igitur Collationis, à verbo conferre derivatum, quod idem est ac contribuere, in commune conferre, *l. si laborante, 2. §. cum, 2. junct. l. amissa, 5. ff. ad L. Rhod. de jact.* cum bonis aliis confundere, *l. si soror, 8. C. de collat* in unum locum è diversis congerere, Gallicè mettre en un, *Petr. Greg. Tholos. in syntagm. Jur. Univers. lib. 46. cap. 8. n. 2. πλύσημον* est, & æquivocum *Joan. Saport. cap. 1. n. 4 de Collat.* & modò sumitur pro contributione alicujus pecuniæ ad opus publicum, modò pro literarum comparatione, modò pro assignatione beneficii Ecclesiastici vacantis &c. *Perez. in suis Pralect.*

A 2

ad

ad Cod. in pr. de Collat. hic verò est & definitur Collatio;
rei propriæ in communem hereditatem contributio;
ut æqualiter servata bona hereditaria pro virilib⁹ por-
tionibus dividantur.

I I I.

Dico rei propriæ; quia aliena non conferuntur;
quamvis sint penes conferentem, sed propria, l. hic ti-
tulus. 1. in f. pr ff de coll. l. cum emancipati. 2. §. illud. 1. ff.
eod. l. prator. 3. §. emancipati. 3. ff eod. & ideo fit deductio
æris alieni à bonis conferentium. d. §. illud. 1. & l. ea de-
mum 6. C. eod cum bona etiam tantum dicantur, dedu-
cto ære alieno, l. subsignatum. 39. §. bona. 1. ff. de V.S. Tholos.
all. loc. n. 5, Riminald. ad l. si emancipati 9, C. de collat. n. 243.

I V.

His positis, finis hujus materiæ ante omnia inda-
gandus; nam hoc ipsum in quovis doctrinarum gene-
rereceptum est, ut in finem cujusq; materiæ quæstio
prima dirigatur, Wes. w. n. 1. ff de I & L. qui hic duplex
est, Communis & Proprius; Ille tam veteri quàm no-
vo Jure est Æquitas. Duar. c. 1. de collat Jure enim ve-
teri omne studium Prætoris ad æquitatem spectat, l.
æquissimum. 1. ff. de eo per quem fact. erit. & c. & l. hic titulus.
1. ff. de coll. Jure verò novo cum omnes & singulæ leges
certâ quadam æquitate constant l. si duo. 13. Marcellus.
5. ff. de Jurei. Æquitas autem hic intelligitur non ea quæ
legibus inexpressa & incognita, sed quæ scripta & in
LL. relata. d. l. 1. ff h t. Hic pro diversitate Juris varia-
bilis est, Sichard. ad Rubr. n 6. C. de collat, Finis enim pro-
prius ex Jure veteri est compensatio incommodi suis ab
Emancipatis succedentibus dati, d. l. 1. in pr. ff h. t. junct.
§. totiens. 5. ff. eod, Saport, c. 2. de collat. dico incommodi:
quo-

quotiens enim sui nullo incommodo Emancipati inter ventu afficiuntur, totiens cessat collatio, *ut inf. th. 8. audiemus. Vita c. 1. n. 16, de collat.* Ex Jure verò novo Proprius collationis finis est studium Æqualitatis. *Dec. ad Rubr. n. 1. C. de collat.* quod studium æqualitatis propulsavit omnem injuriam, quam suis inferebant Emancipati,

V.

Nam olim emancipati omnia sibi acquirebant, & concessa bonorū poss. cont. tabb. cum suis cōcurrebant æqualiter, participantes cum ijs bona paterna & per. liberos in potestate quæ sita, quæ patri Jure potestatis cedebant. Unde nascebatur injuria, emancipatis sibi quæ sita servantibus, & cum fratribus in communia bona patris succedentibus: quæ iniquitas & injuria tam in filijs quàm nepotibus fuisset manifesta, nisi Prætor. onus collationis emancipatis omnibus injunxisset, cavissetq; ut ipsi bona sua in commune conferrent, perinde dividenda, atq; si per eos communi patri acquisita fuissent, *l. hic titulus. 1. & seq. ff. de collat.*

VI.

Quod de emancipato dictum, idem locum habet in eo, qui Anastasiana emancipatione sui Juris factus est, nam & eo succedente collatio facienda est. *l. liberos. 18. C. de collat.* (Idem ergò in eo, qui Justinianea emancipatione factus est sui Juris) ut cunq; ei in emancipatione legitima Jura sint reservata. *l. si ab. 11. C. de legit. hered.* Et quamvis emancipatus se in arrogationem dederit aut in potestate existens sit in adoptionem datus; tamen si succedere vult, conferre debet is, qui eum in potestate habet, *l. emancipato. 4. ff. de conj. cum emancip. lib. l. 1. §. is quoq; 14. l. 5. si quis ff. de coll.*

VII.

V I I.

Avus, qui filio emancipato nepotes ex eo retinuit in potestate, cogitur sua bona conferre nepotibus ex filio post emancipationem natis, si vult ejus bona acquirere per nepotes in potestate retentos, *l. 4. & 5. pr. ff. eod.* Posthumus quoque ex emancipato natus, post avi mortem editus, si vult succedere, confert bona sua quæ à parente suo accepit, *l. cum emancipati. 2. pr. ff. eod.*

V I I I.

Et emancipatus, qui ab hostibus vivo patre captus est post mortem patris rediit: idem de eo qui redemptus ab hostibus, redemptori suo adhuc de lytro tenetur quasi pignoris jure, *l. si patre. 15. l. postliminium. 19. §. si is. 9. l. si quis 21. ff. de captiv. & postl.* statuendum est, *l. 1. §. qui ab hostib. 17. ff. de coll.* Sed hinc quæritur, an is qui patriciat⁹ aut simili dignitate sui Juris factus est, & succedit defuncto patri, conferre debeat, aff. Dd. notante *Boc. cl. 3. D. 13. th. 3. lit. C.* negativa tamen verior est, quia hic succedit Jure legitimo, *Nov. 81. c. 2. Vital. de collat. quest. 21.* Est denique collationis locus, cum omnes liberi petierunt bon. poss. unde liberi. *l. filium. 20. §. videamus. 1. ff. de b. p. c. t.* itaque etiam in successione intestati collatio locum habet. *l. filius. 6. ff. de collat.* plures modos v. ap. *Majer. in coll. Argent. tom poster. sup. lib. 37. w. r. 6. de coll. bonor.*

I X.

Econtra cessat collatio, quando emancipatus eum, qui in potestate remansit, nullo incommodo adfecit, *l. filiam. 20. §. videamus. 1. ibi. & hoc sit. ff. de b. p. c. t.* deinceps si parenti, qui collationem præcepit succedatur ex testamento, licet emancipatus eo aliud acceperit, *l. 1. §. vel*

vel maximè. 6. cum seq. ff. de coll. & in potestate retent^o, quod exheredatus esset inofficiosi querela testamentum rescindat, l. Pater. 6. cum seq. ff. de dot. collat. At ex Nov. 18. c. 6. collatio fieri debet, q̄vis parenti ex testamento succedatur, nisi pater expressè collationem prohibuerit. V. Grass. 2. recept. sent. §. collat. qu. 3.

X.

Cum alio Jure emancipatus veniat ad successionem, alio Jure is qui in potestate retentus est, d. l. 6. & 7. ff. de dot. collat. l. 20. pr. §. 1. deb. p. c. t. inter eos enim dabitur collatio, quibus bonorum possessio cōtra tabb. data est, d. l. 1. §. inter 1. ff. de collat. conferendum tamē erit ei, qui in potestate remansit, si in potestate retent^o eodem jure, quo emancipatus ad successionem pervenire potuerit, all. l. 10. ff. de coll. Grassus verò 2. recept. sent. §. collatio. q. 4. n. 6. tradit, hodiè collationem locum habere, quamvis is qui conferre debet, & is cui conferri debet, diverso Jure succedant. ver. auth. ex testamento. l. b. t. Gilken. ad d. auth.

XI.

Cessat collatio etiam, si emancipatus tempore mortis nihil in bonis habuerit. l. Paulus, 11. de coll. l. ea demum. 6. l. si donatione. 13. l. nec emancipati. 15. C. eod. V. Cujac. 3. Obs. 34. ubi tradit, Momentum moriendi vitæ potius, quàm morti, tribui; & si emancipatus respuerit successionem patris, l. ex causa. 25. C. famil. erisc. Item, cum ascendentes succedunt, cessat collatio, Grass. d. §. q. 7. Cessat quoq; inter extraneos alicui succedentes, l. f. C. comm. utri. judic. & cum collaterales collateralib^o succedunt. Paul. Castr. Bal. & alij ad l. si emancipati. 9. de collat. vel si filij succedunt cum extraneis, d. l. f. C. comm. utriusq; jud. Fas. in d. l. 9. n. 25. V. Tholos. all. loc. n. 24. in genere sciendum, collationem cessare, quotiens lex non jubet

conferre, *l. illam. 19. ibi: eo quod nulla constitutio. C. de collat. Nov. 18. c. 5.*

X I I.

Sequuntur nunc personæ conferentes & non conferentes. Et emancipatum conferre debere certum est ex supra dicta ratione in *th. 5.* positâ, & patet ex *all. l. 6. & 9. de collat.* Avus etiam, qui nepotes in potestate retentos vult succedere emancipato, cū liberis qui in potestate emancipati fuerunt, conferre debet, *l. 4. ff. de conjung. cum emancip. lib.* Item nepotes, quos avus in potestate retinuit, cū patrem eorum emanciparet, & mortuo eorum patre emancipavit, ut ipsi parenti suo cū fratribus, qui in emancipati potestate fuerunt, succederent, *d. l. 1. §. 14. ff. de collat. l. si quis filium. 5. ff. eod. l. si pater filium. 6. ff. si tabb. testam. null. ext.* Quibus adjunguntur nepotes mortuo filio emancipato post emancipationem ex ipso nati in locum patris sui succedentes: *l. sinepotes. 7. ff. de collat.*

X I I I.

Conferre debet & is qui restituitur ad bonorum possessionem omissam petendam. *l. ad bonorum. 2. C. si ut omiss. hered. vel bon. poss.* Unde colligi potest regula, quicumque ob emancipationem ad successionem non admittuntur, hi, si sublato emancipationis impedimento succedant, conferre debent ijs, quibus partem auferunt, nam qui nihil aufert, nihil confert.

X I V.

Exheredati, si in querela inofficiosi obtinuerunt, conferre necesse habent, *l. ut liberis. 17. C. de collat. l. si non mortis. 25. ff. de inoff. testam. l. pater. 6. ff. de dot. coll.* Imò sui quoque conferunt in specie *l. cum emancipati. 2. §. f. ff. de coll.* sed hoc modo, ut non conferant propria, sed heredita-

ditaria, quæ pendente cautione à debitoribus hereditariis exacta sunt. *Grassus* tradit suos conferre etiam Jure Novissimo, 2. *recept. sent. §. collatio. q. 5. n. 3.* Verùm cum adventitium peculium non conferatur, ut infra dicam, profectitium autem peculium in hereditate contineatur, *l. filia. 12. C. de coll.* propriè conferri dici nequit; ne sui quidem propriè dici possunt conferre, quemadmodum nec propriè est collatio.

XV.

His subjungimus personas quibus conferri oportet. Et primò quidem solis suis in potestate retentis *l. hic titul. 1. pr. ff. de collat. l. prator. 3. §. Julianus, cum seq. ff. eod. l. posthum. 11. C. eod.* si modò & ipsis b. p. c. t. data fuerit, *d. l. 1. §. inter eos. 1. ff. d. t.* aut dari potuerit, utcunq; ex testamento adierint aut potius se immiscuerint *l. si filius. 10. ff. d. t. l. si duobus. 14. pr. & l. filium. 20. §. videamus. 1. ff. de b. p. c. t.* quod tamen non est ex edicto sed ex æquo & bono sive ex interpretatione. *d. l. si filius. 10. ff. de coll.* modò injuriam per bonorum possessionem contra tabb. ab emancipato petitam patiatur.

XVI.

Deinde si in potestate retentus b. p. c. t. petierit & decesserit, & antequam conferretur, heredi quoq; ejus conferri oportet, *l. 1. §. ibidem. 8. ff. d. t.*

XVII.

Tertiò, emancipatus filius si quidem nepotes in potestate avi non habeat, fratribus suis conferet: sed si sint nepotes, ex ipso scilicet suscepti, & in potestate avi retenti, illis solis conferet, ut quibus solis injuriam facit *l. si quis ex his. 1. §. emancipatus. 13. ff. de conj. cum emanc. lib.* quò facit etiam *l. si quis ex. 5. in f. pr. ff. si tabb. test. null. ext. l. si filia. 3. ff. de coll. dot.*

B

XVIII.

XVII.

Quarto: si sit primus filius emancipatus, secundus in potestate retentus & tertius emancipatus, ex quo sint nepotes in potestate avi: Primus conferet, & secundo in potestate retento, & nepotibus ex tertio natis in potestate retentis, *all. l. si quis 1. § nunc. 14. vers. nam. etsi alius. ff. de conjung. cum em. lib.* tertius verò conferet solis liberis suis,

XIX.

V. Si emancipatus sit filius & nepos ex ipso ac pronepos ex alio nepote, qui ex ipso emancipato natus in potestate avi permanfit & mortuus est: tùm nepoti & pronepoti in potestate avi retentis, hoc est, filio & nepoti suo conferet emancipatus, *all. l. 1. §. eveniet. 15. ff. de conj. cum emanc. lib.*

XX.

VI. Si quis retinuerit filium in potestate & nepotem ex alio filio emancipato; & emancipatus susceperit denuò filium, quem avus in locum filij adoptaverit; mortuo avo, filius emancipatus soli filio suo quem avus in potestate retinuit, conferet, *l. prator. 3. §. f. ff. de coll. l. cum emancipatus. 13. §. ult. ff. de b. p. c. t. & VII.* si sit superstes nepos, & ex alio nepote superstitis fratris, pronepos emancipatus, sit etiam filius ex quo nepos & pronepos nati non sint; tùm pronepos soli nepoti confert, non etiam patruo magno. *d. l. 1. §. f. ff. de conj. cum emanc. lib. Cujac. 3. obs. 29.*

XXI.

IIIX. Si sit nepos superstes, & ex alio nepote defuncto duo pronepotes, & horum alter sit emancipatus; emancipatus hic pronepos soli fratri suo, pronepoti

poti scil. in potestate retento, conferet, *d. l. 1. § f. IX.*
Si sit filius superstes, & defuncto, duo nepotes, & horū
alter sit emancipatus; emancipatus soli fratri suo, non
etiam patruo conferet. *X.* Si sit filius superstes & ex a-
lio nepos emancipatus, tūm is patruo conferet, *arg. l.*
quamquā 1. §. sed si sit 3 ff. de dot. coll. *XI.* Si sit filius super-
stes & ex secundo filio mortuo, nepos, tūm ex tertio
filio nepos emancipatus conferet & patruo & patrueli,
arg. d. §. sed si sit. 3. ff. d. t. *XII.* Si sint duo nepotes ex di-
versis filiis, emancipatus alteri conferet, *arg. d. l. §. sed*
& si. 4. ff. d. t. & tandem si sint ex filio in potestate retē-
to mortuo, nepotes in potestate retenti, filius emanci-
patus, id est, patruus conferet nepotibus illis. *l. si nepo-*
tes. 7. ff. de collat.

X X I I.

Haecenus quibus confertur, nunc paucis quibus
non confertur. Non confertur igitur emancipatis *l. si e-*
mancipati. 9. C. de collat. & heredi sui heredis, si hic ante
acceptam *b. p. c. t.* mortuus sit *l. hic titulus. 1. §. ibidem,*
8. vers. quod si ante. ff. de collat. exheredato. l. filium. 20. §.
videamus. 1. ff. de b. p. c. t. ei qui adhuc in utero est; sed
postea nato confertur, *l. f. ff. de collat.* q̄ etiam de eo di-
cendum, qui omisit *b. p. c. t.* *arg. l. 1. §. Inter. 1. §. plane. 2.*
§. ibidem. 8. ff. de collat. Non confertur etiam fratri, neq;
nepoti filio suo, quem ex emancipato natum avus in
locum filii adoptavit; cūm præter alium filium in
potestate retentum, etiam nepotem ex eodem filio
prius natum in potestate retinisset; si is & filius in po-
testate retentus adhuc vivant, *l. prator. 3. §. f. ff. de collat. l.*
cum emancipatus. 13. §. f. ff. de b. p. c. t. tūm enim confer-
tur soli nepoti in potestate nato & retento. In genere
sciendum, quibus emancipatus non facit injuriam, ijs

quoq; non confert, sive cui nihil aufertur ei nihil con-
fertur; ut supra quoque *th. 13. attigi,*

X X I I I.

Progrediendum nunc est ad bona quæ in collatio-
nem veniunt, quæ non. Et emancipatus filius confer-
re debet omnia bona propria, ante mortem patris
quæ sita, *l. ea demum, 6. l. si donatione. l. nec emancipati. 15.*
C. de collat. quæq; Jure potestatis ad eum pertinere po-
tuissent cui succeditur. *l. cum emancipati. 2. §. si duo. 7. ff.*
l. fin. C. eod. sive in corporibus consistant, s. in nominibus
puris, vel conditionibus, & actionibus rei persecutori-
is, non vindictæ. Ut & fructus & usuras si moram col-
lationi fecerit, *l. filius. 5. §. filia, 1. ff. de dot. collat.* Hic o-
ratur quæstio, num si pater quandam pecuniam tradi-
dit filio, ex qua filius alias lucratus est negotiando, lu-
crum illud ex pecunia conferendum sit? *Et gl. juncto tx.*
in l. cum oportet. 6. C. de bon. quæ lib. per illum tx. illud tan-
quam ex substantia patris quæsitum & profectitium
existimat, ut & ea quæ contemplatione patris filio ad-
venerunt. Atq; id ipsum in usuris quæsitis ex pecuniis
patris obtinere, quas censet ex re patris venientes, fa-
cit. *§. igitur liberi. 1. 7. per quas pers. cuiq; acq. l. Ballista. 32. ff.*
ad SC. Trebell. l. in fideicommissi. 3. §. nonnunquam 2. ff. de usur.
l. ex re. 31. ff. de usufr. Et ejus sententiæ est *Bartol. in d. l.*
cum oportet, 6. C. de bon. quæ lib. & in l. hic titulus. 1. §. nec
castrense. 15. ff. de collat. Sed idem *Br. in tr. d. duo. frat. &*
in l. illud. 20. C. de coll. perpendit morem regionis; *V. Grass.*
ibiq; alleg. quest. 8. n. 4. Gomez ad l. 29. Tauri. n. 24. ut si fi-
lius negotiatus fuerit in pecunia patris, & industria ejus
lucrum inde factum sit: is partem accipiat, quam ac-
cepturus fuisset ex more regionis institor, tanquam ad-
ventitiam, perpensa industria filii, num ea sit digna tā-

to

to lucro. Et hanc certè æquitati convenientem opini-
onē reor, si agamus de emancipato accipiente pecuniā
profectitiā. In suo v, qui tenetur operari patri, subsisto,
nec arbitror veram, ad stipularerq; lubens Baldo in
auth. ex testamento. C. de Coll. qui reprehendit in prædicta
opinione Bartolum. Quod si non constat pecunias in
quibus filius negotiatus est & lucrum fecit, fuisse pa-
ternas vel profectitias, sequenda est *gl. ad d. l. cum o-*
portet. 6. ad verb. ex eius substantia in f. C. de bon. qua lib.

X X I V.

Uterius hic dico, foenebrem pecuniā quæsitam
contra prohibitionem usurarum per filium nomine
suo, qua turpe est illius lucrum, non venire in collati-
onē, etiam si tunc fuerit in sacris patris *juxta l. cum duobus.*
52. §. idem Papinianus. 8. ff. pro soc. l. quod servus, 24. ff. de
acquir. vel mitt. poss. Si tamen usuras nomine patris exer-
cuerit, adquiret patri, non tanquam filius, sed tanquā
negotiorum gestor. *l. qui proprio, 46. §. item queritur. 3.*
ff. de procur.

X X V.

Conferuntur etiam solū bona profectitia *l. ut li-*
beris. 17. C. de coll. junct. l. ult. C. eod. Profectitia bona ea
accipimus, quæ vel à patre, vel patris intuitu ab alijs,
vel deniq; ab ascendentibus materni generis ad libe-
ros pervenerunt, *d. l. ut liberis. 17. Cyn. ibid. n. 6. Dec. n.*
20. P. Greg. all. loc. n. 11. adde Valasc. in prax. partit. & coll. c.
13. et q; pro subjecta collationis materia in duplici ferè
differentia, Nam alia verè profectitia, alia quasi pro-
fectitia vocari possunt. Verè profectitia sunt, quæ libe-
ri à patre, vel patris intuitu ab alijs consequuntur, *all.*
l. 17. quasi profectitia, quæ à matre vel cognatis ac as-
cendentibus materni generis quorum de successione
agi-

agitur, liberis obvenerunt, *d. l. ut liberis. 17.* quorumque
circa jus collationis separata est & causa & ratio. Qua-
si enim profectitia sine ullo dubio rectè conferri dicū-
tur *d. l. ut liberis. 17. junct. l. illam. 19. C. eod. Bart ibid. n. 5.*
Verè profectitia etiam rectè dicuntur in collationem
venire, sed aliqua tantùm non omnia. De quibus *V.*
Brunn. tr. de coll. bonor. c. 4. n. 636. & seqq.

X X V I.

De rebus in collationem venientibus generalis
est regula in *l. illud. 20. C. de collat.* Nimirum ea conferē-
da esse, quæ imputantur in legitimam; quæ regula nõ
sic accipi debet, quod uno eodemq; casu imputentur
in legitimam & conferantur. Nam hæc fiunt in diverso
genere successionis; imputatio quidem in legitimam,
cum ex testamento succeditur, ut hoc per eam sustine-
atur, cessante querela inofficiosi testamenti; collatio
verò cum ab intestato succeditur. Sed ita accipienda
est, quod quæ condito testamento ad illud sustinendũ
imputantur in legitimam eadem quoq; conferantur,
ubi collationi locus. At nec sic intellecta hæc regula ve-
ra est perpetuò: relictum enim à patre liberis constat
in legitimam imputari, non conferri tamen probat
d. l. illud. 20. cum primùm morte patris acquiratur. Cõ-
munis solutio est, ut illa quæ vivo patre donata sunt,
conferantur, non item ea, quæ in ultima voluntate: ex
his enim quædam non conferri constat, quæ tamen
imputationi subjiciuntur. Quæ omnia procedunt si
ex substantia defuncti fluxerint, non si aliunde manã-
rint, *l. scimus. 36. §. Cum a. i. C. de inoff. testam.* ubi ea sola,
quæ ex substantia defuncti migrarunt, legitimam im-
plent, alia autè velut adventitia, nec imputationi, nec col-
col-

collationi subjiciuntur, *l. f. C. de collat.*, quamvis iudicio defuncti acquirantur.

XXVII.

Ceterum ut in legitimam imputari placuit dotem & donationem propter nuptias. *l. 29. quoniã. C. d. t. de inoff testam.* ita etiam eandem dotem donationemq; conferri Justiniano visum est in *l. pen. §. 1. C. de collat.* In cuius tamen collatione quaedam sunt singularia. Dos enim est vel tantum promissa, vel data: si promissa tantum, confertur per cautionem defensionis sive liberationis, hoc est, filia cavet fratribus, cum quibus succedit, eos defensum iri adversus maritum, cui dotis exactio competit. *l. quamquam. 1. §. si in. 1. §. si sub. 7. cum seq. ff. de dot. coll. l. si pater. 2. C. de collat.* Si verò data fuerit, confertur re, id est, dos confunditur cum bonis paternis, ita ut ejus partem fratres accipiant, *l. si soror. 7. C. eod. si scil. filia jam dotem exegerit facto puta divortio, aut mortuo marito: d. l. quamquam. 1. §. quod si. 6. ff. de dot. coll.* Quod si nondum sit solutum matrimonium, dosq; apud maritum sit, confertur remissione, id est, filia (cum non possit constante matrimonio dotem, quæ apud maritum est, exigere) tantam partem ex portione bonorum paternorum sibi competente fratribus suis remittet, quantam ex dote fratres remittere deberent. *l. dotis. 5. C. de coll.* Et hoc ita procedit si dos data extet; nam si perierit, non est conferenda, si nulla arguatur mulieris culpa. *l. 1. §. confertur. 23. ff. de collat.* Si verò mulieris culpa argui possit, ut quæ marito ad inopiam vergente, dotem, ut potuit, non exegit, ipsi ea res oberit, nec ab ea conferenda liberabitur, nisi sit minor 25. ann. quia minori ætati parcitur, *auth. quod locum, C. de coll.*

XXVII.

X X V I I I.

Quid dicendum de sumptibus in filia elocanda factis, an collationi subiaceant? Et distinguendum videtur, eos non conferri qui facti sunt in convivio nuptiali; cui nihil obstat, quod nuptiarum causa videantur facti: nam hoc spectat ad honorem patris qui eos fecit, ut videatur non habere animum onerandi filiam eorum collatione. *Bald. ad auth. ex testamento. C. de collat. n. 12. Klock. consil. 115. n. 24. tom 3.* Si verò post mortem patris facti fuerint, conferendi erunt. *Pistor consil. 52. n. 62. vol. 2. Finckelthaus Observ. 66. Valasc. in praxi partit. & coll. 13. n. 52. Peregrin. consil. 92. n. 3. lib. 3. & consil. 89. n. 11. lib. 3.* Quod etiam dicendum est de sumptibus in vestimentis pretiosis aliisque ornamentis sponsæ, quæ Dd. jocularia vocant, sub quibus & comprehenduntur, die *Brautwägen oder Brautlisten. Cothm. consil. 3. n. 42. Prucman consil. 34. n. 48.* & quæ ad augendam rei familiaris gratia liberis subministrata sunt *hülff vnd haubstewer so ein Vatter seinem Kinde thut. Carpzov. 3. p. Jurisp. sua const. 11. def. 15. & 16. Lipsens. decis. 476. & 735. vol. 2. Pfeil. cons. 131 Geil. 2. Obs. 91. n. 5.* quæ cum dotis sint accessoria, merito etiam doti imputantur, & per consequens in collationem veniunt.

X X I X.

Redeo ad dotis collationem, in qua duo singulatia sunt notanda. Primum est, quod nullo adhibito discrimine neque sexus, neque ejus, qui conferat, aut cui conferatur, collatio dotis & donationis propter nuptias fiat, in successione ejus parentis à quo dos vel donatio est profecta, ex Leonis constitutione, *l. ut liberis. 17. C. de collat.* quam Justinianus etiam intelligit in materna aut avi materni successione, ut ab eis profecta dos & dona-

donatio propter nuptias quasi profectitia conferatur,
d. l. illud. 20. §. adhac. 1. C. d. t. quamvis alibi dos profecti-
tia non dicatur, nisi quæ provenit à patre aut avo pa-
terno; adventitia, quæ à quovis alio data, *l. profectitia,*
s. ff. de J. dotium. V. supr. th. 25. Hinc servanda Gordianæ
constitutionis distinctio, quod dos profectitia conferri
debeat à filia, sive sui juris sit, sive in potestate existat,
tàm suis quam emancipatis fratribus: adventitia au-
tem tantum conferatur suis, non emancipatis. *l. filia. 4.*
C. de collat. Cui tamen derogat *Const. Justin. in l. f. C. d. t.*
quâ generaliter statuitur, ut adventitia non conferan-
tur. Postquam igitur sublata est differentia inter suos
& emancipatos, dos adventitia amplius non confer-
tur, sed duntaxat profectitia, quæ filia fratribus con-
ferre debet, in potestate existentibus, cum quibus &
simul succedet patri; nec immutabit jus succedendi,
quod in instrumento dotali pacta sit, se ad bona pater-
na non regressuram, quoniam hujusmodi pactum au-
thoritate Juris reprobatur, *l. pactum. 3. C. d. t. de Coll. ex*
hac ratione, quia successio Juris publici est; quæ verò
alia sunt, privatorum pactis immutari non possunt,
l. jus publicum. 38. ff. de pact. Hocq; de J. Civ. procedit: at
Canonico pactum filii vel filia paternæ hereditati re-
nunciantis, juramento confirmatur & servandum di-
citur in *c. quamvis. de pact. in 6.* quod & moribus rece-
ptum testatur *Casp. Ant. Thes. lib. 2. quest. forens. q. 99. Fa-*
chin. l. 2. contr. cap. ult.

X X X

Deinde & illud novum est, quod Justinianus *d. l. il-*
lud. pen. §. adhac. 1. C. de collat. statuit, eo casu, quo ma-
tri aut avo materno succeditur, ut si unus ex liberis do-

C

tem

tem aut donationem propter nuptias acceperit, alter
donationem tantum simplicem, non ea lege factam ut
conferatur; placet tamen ne quid iniqui suboriatur, ut
utrimq; fiat collatio; id est, tam simplicis donationis
quam dotis vel donationis propter nuptias, ut par sit
liberorum causa: quod sane singulare est. Nam alias,
qui matri, vel avo aut proavo materno succedunt, sim-
plicem donationem, ab illa, vel ab illo acceptam, non
conferunt, nisi donatio facta sit hoc pacto, ut res dona-
tae conferantur. Placuit etiam Justiniano, ut cum nepotes
neptesve ex filia praedefuncta succedunt avo materno
vel aviae maternae, conferant avunculo & materterae
dotem maternam, quam ipsa a suo patre acceperat, &
si viveret, conferret; vicissim quoq; eis conferatur,
quod matri fuisset conferendum. Similiter ut nepotes
ex filio, donationem propter nuptias, quam pater eo-
rum accepit ab avo, conferant patruo & amicae; & ipsis
vicissim conferatur, cum aviae paternae succedendum
est. *l. illum. 19. C. de collat.* Idq; olim fiebat cum diminu-
tione tertiae patris ejus portionis, quam pater aut ma-
ter superstes ex parentis successione retulisset. *§. item
vetustas. 15. §. de hered. ab intest.* hodie vero in totam illam
portionem succeditur absq; diminutione. *auth. qua ter-
tia. C. de collat.*

X X X I.

Cum dictum sit donationem simplicem a matre
factam non conferri, excepto casu *d. l. illud. pen* occur-
rit dubium: An ea conferatur, quae a patre facta est fi-
lio in potestate? Et imprimis eam non conferri tenet
communis opinio fundata *in l. filia. 18. C. famil. ercisc.* u-
bi *in pp.* Diocletianus & Maximianus rescripserunt,
res filiae nomine a patre comparatas praecipuas ei ad-
judi-

judicari. Accedit & illa ratio, quod non conferantur
ea, quæ post mortem patris quis consequitur, & quæ
sunt loco legati, cujusmodi est hæc donatio simplex,
quæ non ante firma est, quàm post mortem patris. *l.*
donationes. 25. C. de donat. inter vir. & ux. ut eo respectu
habere videatur vim relictæ. l. à patre. 10. l. filiam. 16. C. de
collat. Don. 9. comms 5. ibiq; Hallig. lit. F. & seq. Cothman. resp.
16. n. 136. vol. 4. Id quod satis etiam confirmatur *d. l. illud.*
pen. ubi Imp. Justin. duos tantùm excipit casus, quibus
donationem simplicem vult conferri, si nimirum dona-
tor hanc legem dixerit, & si alter ex fratribus dotem vel
donationem propter nuptias teneatur conferre; quo-
niam h. c. pater præsumitur compensationis cujusdã
vice in filium, qui donationem propter nuptias vel
donationem simplicem non accepit, donationem sim-
plicem contulisse. Extra hos igitur casus donatio sim-
plex non confertur; quia res hoc modo & eo animo
donata, ut tota sit filii, cui donatur, planè separatur à
bonis patris sive donatoris, adeoq; alii fratres nihil ju-
ris in eam habere debent, ne pater quidem ipse, qui, uti
potuit, jam eam rem à se abdicavit, nec voluit conferri,
cùm judicium suum non mutaverit, *d. l. filia. 18. C. fam.*
ercisc. Aliud dicendum, si pater filio in potestate non
eo animo fundum donaverit, ut ejus fiat, sed sit ei qua-
si loco peculii, & tùm hæc donatio erit conferenda, ut
iisdem Imp. rescripserunt, *in l. si donationem. 13. C. de col-*
lat. & quamvis ibi non fiat mentio peculii sive distincti-
onis de animo patris, tamen non est novum, ut una
lex ex altera interpretationem accipiat. Hujus au-
tem distinctionis ratio justa est, cur inquam, donatio
simplex, non facta eo animo, sed tanquam peculii loco,
sit conferenda, nimirum quia in donationibus patris

in liberos maximè ejus voluntas spectari soleat, velit-
né eas conferri, aut non conferri, sed esse planè pro-
prias. Certum est autem quæ à patre data sunt filio in
peculium, esse conferenda, cum semper manserint in
bonis patris, ut frustra filius postulet ea sibi esse præci-
pua, cum non eo animo data sint. Præterea licet *d. l. si
donatio. 13.* non utatur verbo peculij, sed donationis, e-
justamen usus etiam est in donatione in peculium, ut
in plerisq; Juris locis animadvertimus, *l. per servum. 37.*
*§. si unus. 1. ff. de A. R. D. l. quod fructuarius. 49. ff. eod. l. do-
nationes. 31. §. species. 1. ff. de donationibus.* Ita *Duar. ad h. t.*
c. 2. ex quo Gifan. ad d. l. si donatione. 13. Aliter *Cujac. lib. 3.*
obs. c. 30. & 9. c. 17. accipit *d. l. 13.* de successione ab inte-
stato, ut ab intestato sui simplicem donationem confe-
rant, ut & in casu *d. l. pen.* nisi facta sit, ut præcipua ha-
beatur: At *d. l. 18.* intelligit de successione ex testamē-
to, ut instituti præcipua retineant, ea videlicet, quæ
pater eorum nomine comparavit, modò in eadem vo-
luntate perseveravit. Quam distinctionem conciliati-
onemq; alij non probant, multò minus correctionem
Ant. Fabr. decad. 40. error. 1. qui in verbis à patre, legit,
à matre, rejiciunt quoq; negationem *Fachinai lib. 5. con-
rovers. c. 80.*

X X X I I

Sequuntur bona quæ non conferuntur. Et scien-
dum non conferri bona quæ in bonis emancipati mo-
riente patre non fuerunt, item æs alienum, quod jam
debetur, sive cujus dies cessit, *l. ea demum. 6. C. de collat.*
l. cum emancipati. §. illud autem. 1. ff. eod. ergò & quod in-
diem debetur, *d. §. 1. vers. sed si sub conditione. ff. eod.* neq;
ea quæ post mortem communis patris obvenerunt, *d. l.*
si donatione. 13. & nec emancipati. 15. C. de collat. nisi fructus
acqui-

acquiescit ex mora collationis .l. filius. s. § filia, 1. ff. de
dot. collat. vel fingantur retrò esse quæsitæ l. hic titulus.
1. §. si is, 22. ff. de collat. Non confertur etiam quod ex-
pensum est in alimenta filii, cùm alimenta præstare
officii paterni sit, l. si quis, 1. §. sed utrum, 1. ff. de lib. agnosc.
Gross. l. 2. sentent. quest. 10. num. 2. Rauchbar. quest. 17, num.
16, pag. 2.

XXXIII.

Alimentis imputantur sumptus studiorum causâ
facti, qui proinde à collatione exempti, cùm pater pie-
tate debita ductus, eos subministrâsse videatur, & æqui-
parantur alimentis, l. qui filium, 4. ff. ubi pupill. educ. deb.
alere autem liberos parentes naturâ obstricti sunt,
l. cùm non solum, f. §. ipsum autem, 5. C. de bon. qua lib. in tan-
tùm, ut ad hoc à magistratu cogi possint, l. si quis, 5. §. non
tantum, 12. ibi q. Gl. & Br. ff. de agnosc. & allend. lib. Igitur
quo modo ad alimenta præstanda tenetur pater, eodẽ
ad sumtus studiorum quoq; erogandos tenebitur, l. de
bonis, 6. §. non solum, 5. ff. de Carbon. edict. ubi expressè col-
ligitur expensas studiorum causâ factas, necessariis
quodammodo adnumerari. V. ibi Gothofr. & Bald. ad d.
l. qui filium, 4. ff. ubi pupill. educ. deb. Kremb. de sumptibus
studiorum quest. 1. membr. 2, n. 29. & seq. Adde Nobilissimum
& Consultiss. Dn. Ludwell. Antecessorem in alma hac Univers.
celeberrimum, Doctorem & Promotorem meum æternum
observandum, in Exerc. D. 14, th. 6, lit. g. Confirmatur
hæc sententia in l. quæ pater, 50. ff. famil. ercisc. Et licet d. l.
tantùm loquatur de emancipato, idem tamen & multò
magis de filio in potestate existente dicendũ est, cùm
ratio hujus legis potior sit in filio suo, quàm emancipa-
to. Pater enim illum majore affectione persequi præ-
sumitur, quàm hunc, Kremb. all. loc. quest. 1. num. 13. & c.

XXXIV.

Neq; huic sententiæ refragatur, quod illi, quos natura æquales fecit, æqualiter sint tractandi, *l. si major 4. inf. C. comm. divid.* neq; danda sit inter fratres occasio discordiæ. *l. cum oportet. 6. §. non autem. 2. inf. C. de bon. qua lib.* cum inæqualitas mater sit omnis discordiæ & inæqualitatis. Hoc enim procedit quando in casu dubio versamur, quo æqualitas inter liberos servanda, *l. inter filios. 11. C. famil. ercisc. auth. in success. C. de legit. hered. l. ut liberis. 17. C. de collat.* Secus verò si patris voluntas aliud disponat, *Gail. 2. Obs. 112. nu. 24. & seq.* qui modò uni filiorum plus, modò minus relinquere potest, quæq; distributio etiã inæqualis servanda, *Gail. d. loc. obs. 116. n. 1. & 2.* dummodò quisque filiorum suam legitimam salvam & integram retineat, *l. parentibus 8. ff. de inoff. testam. Carpzov. p. 3. constit. 11. def. 24. nu. 2.* Non resistit etiã si dicere vellemus, comparisonem esse inter dotem & sumptus studiorum hosce, ut quæadmodum illa confertur sic & hos conferri oportere; nam breviter dicimus, LL. cautum esse dotem conferendam esse, *t. t. ff. de collat. dot. de sumptibus tamen studiorum nusquam id dici.* Fallit igitur hîc Brocardicũ, quicquid ad similitudinem alicujus introductum, in omnibus ei præsumitur simile; quippe quia diversum in Jure statutum est. Accedit, quòd dos non ad hoc datur, ut consumatur, sed ut maritus ex fructibus ejus onera matrimonii sustineat: quod de sumptibus studiorum dici nequit. Deindè dos à patre data ad bona profecticia pertinet, quæ de jure sunt conferenda, *l. illam. 19. C. de collat. Matth. Coler, p. 1. decis. 62. n. 16.* sumptus autem studiorum bonis quasi castrensibus adnumerantur, *Coler. d. l. n. 23* quæ non conferuntur, *l. hic titulus. 1. §. nec castrense. 15. ff. d. collat.*

X X X V.

Lubet huc pertinentem quæstionem adponere, si pater in ultima sua dispositione, sine ulla temporis determinatione, ex communi hereditate sumptus studiorum filio prælegavit, quandiu suppeditari debeant? Quidam tempus hoc ad quinquennium, de quo *V. Matic. de conject. ult. volunt. lib. 6. tit. 5. num. 1. Wes. p. 1. consil. 80. n. 6.* extendunt, quæ tamen opinio ideò sustineri nõ potest, quia quinquennium hodiè non observatur. *Wes. d. l. n. 12.* Alii ad decennium vel septennium tempus istud prolongant, *Kreimb. d. tr. q. 8. n. 14.* quod probandum non est, quia ratio discendæ Jurisprudentiæ extemporis spatio non potest æstimari. *Vult. in Orat. de stud. jur. prefixa J. R. fol. 53.* Alii extendunt, ut tamdiu sumptus illi præstentur, quandiu cursus studiorum duret. *l. legatum 17. l. annua. 20. ff. de annu. leg.* Huc facit notissim⁹ ille canon, quod durante causâ, duret effectus, & e contra, cessante causâ, cesset effectus. At verò ob studia sumptus à patre sunt legati, ideòq; illi præstandi sunt, quandiu durant studia. *Quirin. Cubach, in lib. Brocard. c. 5. brocard. 28.* quod tamen ita simpliciter propter *l. nõ debet. 74. l. non fraudantur. 134. §. nemo. l. factum. 155. in pr. ff. de R. J. dici nequit.* Igitur dicendum putamus, totum hoc negotium, ob diversitatem naturarum, ingeniorũ, facultatum &c. Judicis arbitrio relinquendum esse, quod aliàs in causa alimentorum plurimum valet. *Bart. in l. cum alimenta. 22. n. 1. ff. de alim. & cibor. leg. Wes. d. consil. 80. n. 5. & seqq.*

X X X V I.

Redeò unde discessi. Non confertur æs alienum vivo patre à filio studiorum gratia contractum, sed ex communi hereditate solvendum est, *l. hic titulus. 1. §. sed*

an id. 16 ff. de collat. l. si sine voluntate. 5. C. ad SC. Maced. Vi-
de de his latè Gomez. ad l. 29. Tauri. n. 17, & 18. ubi num. 20.
 sustinet, collationi non subjici, quod pro delicto filij pa-
 ter exsolvit, quia videtur pietatis causa solvisse: verius
 tamen conferri debere, ne delictum unius alteri noc-
 eat. Præterea odium delicti excludit pietatis præsum-
 tionem, quod pater magis ex necessitate, in qua nemo
 liberalis est, persolverit: unde si filius bona habeat,
 quorum administrator sit pater, ex iis videbitur solvis-
 se, arg. *l. cum post. 43. §. qui, cum esset. 1. ff. de administr. &*
peric. tut. At verò, quod pro redimendo filio ab hosti-
 bus præstitit, justa miseratio casus præsumi facit, pie-
 tatis ratione & animo non conferendi id esse præstitū,
l. cum tutores. C. de neg. gest. Facit *l. liber captus. 17. C. de po-*
stlim. revers. ubi non decet matrem de redempto ab ho-
 stibus filio, facti pœnitere, ac de pretio quicquam tra-
 ctare, Gomez. *d. loco, n. 19. adde Gutierrez, ad §. sui. 2. n. 93.*
J. de hered. qual. & dif. Peregrin. consil. 92. num. 1. lib. 3. di-
 stinguat.

X X X V I I.

Non conferuntur etiam sumtus studiorum, quam-
 vis pater eos in librum rationum retulerit, eosq; adno-
 taverit. Et licet *Carpzov. part. 3. q. 11. def. 20.* contrariū
 statuatur, ex præsumta patris voluntate, quòd scilicet,
 tūm credendi animo filio sumtus præbuisse censeatur,
 quando eos specialiter consignavit. Hæc enim consi-
 gnatio non præsumitur frustranea sed potius hunc in-
 finem facta, ut creditum designet, quo casu in rationē
 portionis sumtus esse computandos expressè dicitur,
in all. l. quæ pater. 50. ff. famil. ercisc. Ex intentione enim &
 animo rectè estimantur res & facta. arg. *l. non omnis. 19.*
in pr. ff. sicert. pet. V. Hartm. Pistor. lib. 1. quest. 19. n. 5. aliosq;
à Carpzov.

à Carpzov. d. def. 20. n. 3. alleg. Sed etiam si sumptus studiorum conferri debeant, quando animus credendi probatus fuerit, *all. l. quæ pater. 50.* negatur tamen talem patris voluntatem ex sola annotatione probari posse. Diligentes enim patres familiars omnes expensas in libros rationum conferre solent, ut omni tempore exactam acceptorum & expensarum rationem habeant, *Wes. in w. ff. de usucap. n. 11. vers. cur autem.* Et hinc locum habere potest canon ille: unius rei multos dari posse fines. His igitur ita se habentibus, nihil certi propter factam consignationem de patris animo statui potest. Nisi enim certò prænoscatúr finis, nulla eorum, quæ ad finem tendunt, notitia haberi potest. *Cubach. in lib. broc. cap. 10. brocard. 30.* Dein eliditur hæc conjecturata patris voluntas per aliam fortiorem præsumptionem, quæ ex debitæ paternæ pietatis affectione, & summo favore studiorum deducitur, *l. cum de. 25. ff. de probat.* Hic notanda regula, non sufficere præsumptionem, ubi evidens requiritur probatio. Nec distinctio faciendâ inter librum rationum cottidianum, *dem tag büchlein/* & librum peculiarem specialiter in hunc finem confectum ut de expensis pro filio factis constare possit. Nam nuda consignatio patris quocunq; etiam loco & libro facta sit non sufficit, sed evidentissimè probari oportet, patrem credendi animo sumptus hosce erogasse, *d. l. quæ pater. 50.* Regula enim est, sumptus studiorum à filio non esse conferendos, huic tam diu standum donec contrarium doceatur. *Mench. consil. 72. n. 3.* accedit quod ille qui in casibus non determinatis pro se habet regulam, fundatam intentionem habeat, cui tenaciter inhærere debet, donec in contrarium specialis dispositio probetur, *Ludov. Roman in repetit. Auth. similiter*

D

ter

ter in 5. colum. C. ad L. Falcid. Nec urget, quod sic certò de sumptibus constare possit, cum in peculiari libello sint consignati, posset enim & similiter de iis constare, si in libro cottidiano sint annotati. Nihil contrarium, statuentes adjuvat *alleg. l. quæ pater. 50. ff. famil. ercisc. l. Nefennius. 34. ff. de negot. gest. l. alimenta. 11. C. eod.* Nam I, in omnibus hisce LL, ponitur & confirmatur regula, quod alimenta & sumtus studiorum à parentibus erogati non possint repeti. Deinde *d. l. Nefennius. 34.* loquitur de nuda relatione impensarum in codicem, vel ut gl. habet in codicem rationum. Eodem modo intelligenda est, *d. l. alimenta. 11,* ubi dicitur quod alimenta filiis præstita non justâ ratione repetantur, cum mater ea exigente materna pietate erogaverit. Secus autem esse, si hoc non materna liberalitate, sed recipiendi animo fecisse ostenderit, quod certè ex nudis conjecturis & præsumtionibus fieri nequit. Ubi enim necessaria est probatio, ibi verisimiles conjecturæ non sufficiunt.

X X X I I X.

Ampliatur hoc in libris. *Matth. Coler. p. 2. decis. 62. n. 20.* ubi ait : Sumtus & expensæ, quas pater in vita pro filio fecit in studio vel Academia, item pretia librorû, secundum ea quæ tradit *Alexand. cons. 58. p. 4.* defuncto patre non veniunt in collationem, neque possunt filio imputari in partem suam. Quod enim Juris statuitur in peculio castrensi, illud etiam statuendum in quasi castrensi, quia hæc duo æquiparantur. *l. hic titulus. 1. §. nec castrense. 15. ff. de collat. ad exemplum militis, qui quæ admodum sine armis nihil, ita nec studiolum sine libris quicquam, quod sibi ordinique suo dignum sit, expedire potest. Gædd. ad l. 41. ff. de V. S. n. 7.* Ideoq; in executione

tione iudicati nec arma militibus esse auferenda, nec
libros scholaribus tradit *gl. in l. nepos. 125. verbo: dignitate*
ff. eod. Sichard. ad l. si filiusfam. 4. C. famul. ercisc. n. 8. Joann.
Garcia. de expens. c. 4. n. 6. Nec infringit hanc sententi-
am; quod dotem & alia data patris conferre jubeat
auth. ex testamento. C. de collat. Nam hoc non simpliciter
est intelligendum, sed *alleg. auth.* præcipit ea bona esse
conferenda, quæ collationis naturam in se habent, ut
sunt profectitia, quæq; in causam dotis aliamq; simi-
lem incidunt, ut donationis antenuptialis cui militia
transmissibilis. Nam si textum tantum *ἀπὸ τῶν* inspicere-
remus, sequeretur, etiam conferri debere ea, quæ ad
bona pertinerent castrensia, quasi castrensia & adven-
titia, quod dictu absonum est, *Brunn. de coll. bon. c. 4. n.*
123. minus movet quod res à patre emta, patri acqui-
ratur, §. *igitur liberi. 1. I. per quas pers. cuiq; acquiri* adeoq;
post ejus obitum ad suos heredes æqualiter pertineat.
arg. pr. J. de assign. libert. Nam res à me emtæ tùm de-
mum mihi acquiruntur, quoties easdem etiam meo
nomine emo, ut sic à me & meo quoq; nomine emtæ
fuerint. Nam si alterius nomine eas comparavero, nõ
mihi, sed ei, cujus nomine comparavi, dominium
quæro, *t. t. C. si quis al. vel sib.* Sic procurator, quia alie-
no nomine contrahit, non sibi sed domino acquirat,
§. *ex his. 5. J. per quas pers. cuiq. acquir.* In specie verò pa-
ter, quamvis ut filio in potestate constituto dominium
acquirat, inutiliter emat, cùm quod filiofam. acquirat-
ur, cedat patri, *pr. & J. 1. J. d. t.* tamen id omne de
rebus, quæ ad bona profectitia pertinent, intelligen-
dum est, non etiam de iis, quæ LL. bonis castr. vel qua-
si accenseri volunt, qualia sunt libri studiorum gratiã
liberis comparati. *arg. l. fori. 4. C. de advoc. div. judicior.*

Possunt tamen dari casus, quibus liberi libros à parentibus acceptos suorumq; nomine comparatos conferre necesse habent. Puta si studia levi molliq; brachio tractaverint, nec adeò aliis studiis suis inservire poterint; & si sumtus in libros immodici fuerint, rationesque paternarum facultatum excedant; si enim hoc modo inæqualitas inter liberos oriretur, tunc ad usum potius concessi, quàm donati censendi sunt.

X X X I X.

Non conferuntur sumptus in peregrinatione utiliter expensi, *Carpzov. p. 3. const. 11. def. 18. n. 4.* Nam si hæc moderatè & cautè suscipiatur, ad assequendam, civilem prudentiam legumq; ferendarum scientiam, multum conducit. *Schönborn. lib. 1. Polit. c. 3.* igitur & hæ impensæ sub alimentorum & educationis appellatione comprehenduntur, *arg. l. verbo. 43. ff. de V. S. & per consequens non sunt conferendæ.*

X L.

Limitatur tamen in sumptibus, quos pater animo credendi subministravit per textum expressum *in d. l. quæ pater. 50. ff. famil. ercisc.* Hic verò animus patris indubio non præsumitur, favore studiorum, sed probari debet, quod etiam colligitur ex *all. l. Finckelthaus. obs. 11. n. 6. Arnold. de Reyger. in thesauro Jur. sub vocab. probatio. n. 33. & n. 133.*

X L I.

II. Si filio aliunde bona suppetant, quo casu præsumitur pater de bonis filii has impensas potius fecisse, quàm de suis, non ut pater, sed ut administrator. *l. Nennius. 34. ff. de neg. gest.* Idem etiam statuendum est in alimentis, quorum repetitio patri datur, si bona filii ad-

administret, *l. si quis. 5. §. alimenta. 19. ff. de lib. agnosc.* Pon-
tan. *de alim. c. 7. n. 5.* Carpzov. *p. 2. constit. 10. def. 28. n. 4.*
& 7. ubi ait, quod nostro in casu pater non donandi a-
nimo sed de peculio filii sumptus subministrasse vide-
atur. Idemq; repetit *p. 3. constit. 11. def. 19. n. 5. & seq.* &
hanc opinionem duobus præjudiciis in scabinatu Lip-
sienfi prolatis confirmat. Videatur idem Carpzov. *lib. 6.*
Resp. Jur. Elector. tit. 7. resp. 71. n. 12.

X L I I.

III. In Fratribus & Sororibus aliisq; coheredibus,
qui non tenentur post mortem patris sumtus ex com-
muni hereditate filio ad studia absolvenda submini-
strare, *l. ex parte. 39. §. filius. 3. ff. famil. ercisc. modò laudatus*
Dn. Ludwell in Exerc. suis D. 14. th. 6. lit. g. Item IV. in
sumtibus immodicis, quibus patrimonium ita exhau-
stum est, ut alii liberi legitimam salvam habere neque-
ant. Hæc enim liberis Jure naturæ debetur. *l. cum ratio.*
7. ff. de bon. damn. l. scripto. 7. §. non sic. 1. in f. ff. si tabb. te-
stam. null. ext. quæ nullâ ratione à patre gravari, Nov. 115.
c. 3. & c. 5. in pr. Sed statuto tamen minui potest. *Myns.*
cent. 5. obs. 43. Gail. 2. obs. 122. n. 11. Arum. Ex 10. th. 19. D.
Ludwell. loc. all. D. 8. th. 8. lit. g.

X L I I I.

V. Si filius propter expensas studiorum succes-
sioni paternæ debito modo renunciaverit. Hoc enim
casu manifestum esse, quod pater hæc expensas non
animo donandi, sed propter factam renunciationem
suppeditavit, statuunt, *Bald. Salyc. & Castrens. in l. pactū*
3. C. de collat. Jaf. aliq. Dd. in auth. quod locum. C. eod. Schæ
ad §. 20. n. 44. J. d. act. Deinde indubitati Juris est, uni-
cuiq; licitum esse, favori pro se introducto renunciare

l. si quis, 29. C. de pact. l. si iudex, 41. ff. de minor. Novell. 126. c. 1. Si enim filius vel filia legitimam etiam à natura debitam petere non potest, si hereditati paternæ vel maternæ debito & consueto modo renunciaverit. *Tiber Decian cons. 6. n. 54. vol. 1. Wes. consil. 2. n. 56.* multò magis obtinet in filio, qui non simpliciter, sed propter sumtus studiorum acceptos successioni paternæ renunciavit. Nec obstat quod ejusmodi pacta non valeant, *l. f. ff. de suis & leg. hered. l. pactum. 3. C. de coll. & successio quæ Juris publici est, privatorum pactis mutari non possit. l. jus, 38 ff. de pact. l. quod bonis. 15. §. frater. 1. ff. ad L. Falc.* Nam contrarium de J. Canon. & moribus hodiernis receptum esse patet ex *c. quamvis. 2. de pact. in 6. & testatur Gail, 2. obs. 39. n. 22. Videatur Myns. 1. obs. 36.*

X L I V.

Tandem in sumptibus malè consumptis. Hi enim non sunt loco castr. peculii, sed causam communem, & bonorum profectitorum retinent, & propterea oneri collationis subjacent. *l. hic titulus. 1. §. confertur. 23. ff. de coll. t.* Causa enim specialitatis cessante, cessat ipsa specialitas, & ad Jus commune redimus, Ad hæc sumtus à patre erogantur, ut studiis infumantur. Hæc igitur causâ cessante, cessat & tollitur effectus. *c. cessante de R. 7. 6. & in c. privilegium eodem & cessante causâ beneficii, cessat ipsum beneficium; quandoq; mutatur. Juris causa, tunc ipsum Jus quoq; mutatur. Cubach, in libr. brocard. c. 5. brocard 33. & 51. Gravett. consil. 1. nu. 416.* Hinc illud ipsum tacitè revocatum censetur, si causa propter quam aliquid datum aut donatum est, non sequatur, *l. 1. §. t. t. C. de condict. ob caus. dat. §. t. t. ff. de condict. caus. dat. caus. non sec. nec justior est amittendj causa, quam*

quàm si id non præstetur, ob quod beneficium est concessum. *c. unic. §. item vers. sed non est alia, quæ fuit prima caus. benef. amitt. 2. F. 24. V. Brunn. de collat. bonorum, c. 4. num. 89.*

XLV.

Collationi quoq; non subicitur, quod pater impedit, ut filius J. C. vel Doctoris titulum consequatur, cum hic titulus adscribatur quasi castrensi peculio, quod non confertur. Fiunt enim sumptus isti honoris causa, unde commodum inæstimabile oritur. Quemadmodum nec id repetitur vel confertur, quod à patre datum vel promissum adipiscendi honoris dignitatisq; causâ; hoc enim præcipuum filius habet, propter onera dignitatis quæ sustinet. *l. hic titulus. §. sed an id. 16. ff. de coll. onera namq; honoribus cohærent. Gilken. ad auth. ex testamento. n. 64. C. eod.* Nec adversatur quod Justin. voluerit, ea conferri & in quartam imputari, quæ occasione militiæ, ex pecunia patris defuncti comparatæ, lucratus est is, qui militiam meruit. *l. pen. C. de collat.* Et enim separanda est hîc à dignitate militia, ex qua quis salaria, annonas & lucra ex publico consequitur. Militia est palatinorum officialium, quales sunt agentes in rebus, scriniarii, laterculenses, quæstores, silentiarii, quorum officia vendi potuerunt, & mortuo militante, id est, officiali certâ pecuniâ ad heredes ejus pervenit, qui casus militiæ & scholæ placitum adpellatur *in Nov. 53. c. 5. & 97. c. 4. Pancirol. in Notit. Imp. Orient. cap. 62. & 72.* Militia quidem ipsa non transit ad heredes, sed casus militiæ, id est, quod mortuo militante heredes ejus, vel uxor capiunt, ex communi scholæ placito, ab eo, qui in locum militantis surrogatur. Ita *Raguellius ad d. l. pen. & ante ipsum Alciat. lib. 1. Prætermissor. verb. Militia.*

XLVI

X L V I.

Non conferuntur castrenſia bona, ſive emancipati, ſive ſui ſint, qui ea poſſident. *l. hic titulus. 1. §. nec caſtrenſe. 15. ibiq. Br. in pr. & n. 1. ff. de coll. l. miles. 4. ff. de caſtrenſ. pecul. Rutg. Ruland. lib. 5. c. 4 de interrog. n. 16. Curt. Jun. n. 50. ad l. ſi emancipati. 9. C. de coll. quo referuntur equi & arma filioſam. militatum abeunti data, donata, l. ſi mulier. 3. cum ſeq. ff. de caſtr. pecul. ſub quorum appellatione veniunt ſcuta, gladii, caſſides &c. l. qui commeatus. 14. §. arma. 1. ff. de re milit. l. quod eſt. 3. §. armis. 2. ff. de vi & vi arm. Nifi filius militatum haud abiret, cum ſic in cauſa profectitorum bonorum res huiusmodi relinquuntur. *Prucm. conſil. 24. n. 51. adde Valaſc. in praxi patit. & collat. c. 13. n. 167.**

X L V I I.

Nec bona adventitia, quæ ab extraneo aut cognato, de cuius ſucceſſione non agitur, profecta aut proſperioris fortunæ ſucceſſu filioſam. delata ſunt. *Rutg. Ruland. lib. 5. cap. 14. n. 17. de interrog. Fructus verò in vita patris à filioſam. perceptos jure novo conferre tenetur, §. igitur. 1. J. per quas pers. cuiq. acquir. nam ceſſat in iis ratio, quæ militat in proprietate, nempe quod etiãnum acquirantur patri. l. oportet. 6. §. non autem. 2. C. de bon. quæ lib. Riminald. ad l. ult. n. 338. C. de coll. Caſtrenſ. ibid. n. 1. qui tamen non conferuntur ſi pater retinere nolit, filium poſſidere ſinat & quaſi diuturnâ ſive continuâ perceptione per conniventiam detinere patiatur. d. l. cum oportet. 6. §. non autem 2. verſ. ſin autem C. de bon. quæ lib. Riminald. d. l. n. 359. Conniventia verò ſola patris non ſufficit, ſed opus eſt remiſſione & conſenſu patris, quin & eorundem poſſeſſione ac perceptione à filio-*

liofam̄ continuata, d. vers. sin autem. verb. noluerit, verb.
diuturna. verb. consensu, C. d. t. quæ cum non sit donatio,
& aliud quid vis actum potius, quàm donatum censea-
tur, l. filiusfam. 7. in pr. ff. de donat. non absurde re-
missio & refutatio ususfructus adventitii ab Interpp.
intitulatur, Dd. ad d. l. cum oportet. 6. §. non autem. vers. sin
autem, C. de bon. quæ lib. Facit quod hac remissione u-
susfructus cum proprietate consolidetur, & in totum
naturæ adventitij peculji accedat, quod collationem
respuit, l. ut nemini. ult. C. de collat. Quin hoc ipsum per-
inde se habet, ac si alimentorum nomine istos fructus
pater filio concessisset. l. ex annuo. 15. ff. de don. int. Vir.
& Ux. ac in consumationem eorundem consensisset
expressim, cujusmodi consumta non conferuntur, l.
cum emancipati. 2. §. de illis. 2. ff. de coll. Riminald. ad d. l. ult.
n. 359. Quod si verò contingat, aliquando fructus hos-
ce quantumvis à filio perceptos conferri, onerum ha-
benda est ratio, quæ ipsum velut usufructuarium secu-
ta sunt, ut detrahantur, arg. cap. 55. qui sentit. de R. J. in 6.
Quemadmodum enim quivis usufructuaris impen-
sas modicas ipse sustinet & majores à proprietario re-
petit, d. c. qui sentit. 55. de R. J. in 6. l. usufr. 7. §. quoniam.
2. l. si pendentes. 27. §. si quid 3. ff. de usufr. Cæpol. de servit.
c. 59 n. 5. cujus rei, si partes controvertant, dijudica-
tio ad judicis arbitrium spectat. gl. in d. l. usufr. 7. §. quo-
niam. 2. verb. pertinet, Menoch. 2. cent. 3. A. J. Q. cas. 215.
Sic & filius eos detrahit; cum patris loco eos percepe-
rit, qui à lege in bonis adventitiis usumfructum con-
stitutum habet, d. l. cum oportet. 6. C. de bon. quæ lib. junct.
c. qui per alium. 72. de R. J. in 6. Jure quidem Civ. ad tē-
pus vitæ suæ durantem, l. res quæ. 1. cum seq. C. de bon. ma-
tern, Coler. decis. 41. n. 1. & Jure Saxon. quandiu filius &
E pater

pater cohabitaverint. Simul ac enim hic à patre sese
separat, ususfructus ad filium pertinere incipit. *Landr.*
1. art. 11. Dan. Moller. in comm. ad p. 2. constit. Elector. 10. n.
9 & seq. Quæ omnia obtinent in iis bonis adventitiis,
cujus saltem proprietates ad filiumfam. ususfr. verò ad
patrem spectat. Nam bona adventitia, quorum usus-
fruct. & proprietates pleno Jure ad filiumf. pertinet, ut
& aliæ res quæ parentibus non acquiruntur, sed pro-
priae liberis manent, *Nov. 117. c. 1. collationi non subja-*
cent. De emphyteusi conferenda V. Valasc. in praxi par-
tit. & collat. c. 13. n. 97. & seqq.

X L V I I I.

Supereft ut agamus de modis, quibus collatio ju-
stè riteq; fieri, & quibus eam facere detrectantes cogi
possint ac debeant. *V. Valasc. in praxi partit. & coll. c. 14.*
quorum duo sunt & exinde duæ collationis species:
Realis & cautionalis. *l. hic titulus. 1. §. quamvis. 11. & si-*
mil. C. de collat. Sichard. n. 17. ad rubr. C. eod. Gilman. tom.
4. Symp. p. 1. vol. 4. n. 18. 19. pro. 23. quæ & ante & post a-
ditam hereditatem sive agnitam bonorum possessionem
locum habent. *l. prætor. in pr. 3. ff. de collat. Duar. c. 3. ad*
eund. t.

X L I X.

Realis collationis species, est Collatio, qua res
confertur *d. l. hic titulus. 1. §. quamvis. 11. ff. eod.* eaq; vel
verè vel quasi. *d. l. hic titulus 1. §. quamvis. 11. & seq.* Illa
est, qua res actualiter & in communem hereditatem
infertur, *d. §. quamvis. 11. l. illam. 19. C. eod. Bart. ad l. quam-*
quam. 1. §. filiam. 8. ff. de dot. collat. Tholos. l. 46. Synt c. 8. n. 27.
hæc, qua res conferri intelligitur, *d. §. duamvis. 11 & seq.*
Sichard. ad rubr. n. 8. C. h. t. quæ quot modis expediatur
V. ep. Brunn. tr. de coll. bon. c. 5. n. 7. usq; ad n. 20.

L. Re-

L.

Reali collationi conjuncta species est, Cautionalis, quæ est collatio, qua quis cavet de re conferenda, *d. l. 1. §. jubet. 9. ff. de collat. Bartol. ad l. si pater, 2. & l. emancipati. 9. C. eod.* & habet locum non tam si convenit inter partes, quid quantumq; conferendum sit, quàm quoties inter succedentes, quod jura collationis attinet, quid quantumq; conferri debeat, controversatur, *d. l. hic titulus. 1. §. quamvis, 11. l. posthumo, 11. C. d. t. Tholos. 46. Syntagm. 8. n. 27.* Quam cautionem quivis sine exceptione, cujuscunq; sit dignitatis aut facultatis per fidejussores præstare necesse habet. *d. l. hic titulus. 1. §. jubet. 9. ff. de collat. junct. arg. l. legatorum. 1. §. semper. 1. ff. ut legat nom. cav.* prætoriam enim stipulatio est, quæ fidejussores requirit, tam ob causam majoris securitatis, *t. t. C. de distr. pign. & t. t. C. de fur. Domin. impetr.* quàm ob facilitatem conveniendi in judicio. *l. si quis, 1. ff. si quis in jus voc.* Notandum hinc quod specialiter & contra naturam Prætoriam stipulationis receptum sit, ut & pignoribus rectè quis cavere possit. *l. 1. §. jubet. 9. ff. de collat. Tholos. d. l. n. 27.* Quid dicendum si liberi cavendi facultate ob inopiam fortè vel aliam causam destituantur, utrum sustineantur ad tempus, quo cautionem præstare possint? Et dicendum non illicò ipsis actiones hereditarias denegandas esse, sed tam diu sustinendos, donec cautionis præstandæ facultatem adipiscantur, fidejussores enim inventu difficiles sunt, maxime homini non locupleti. *l. cum non facile. 6. ff. si cui plus quàm per L. Falcid. l. consensisse. 2. §. sed si 6. ff. de judic. Nov. 22. c. 44. Nov. 88. c. 2. §. 1. l. si quando. f. C. de ordin. cognit.* hactamen lege, ut rerum nomine quæ mora deteriores fiunt, ceteris satisfaciant, *l. cum emancipati. 2. §. ult. ff. de*

E 2

coll.

collat. tempus illud in boni viri arbitrium conferri poterit. *l. si quis. 5. §. stipulatio. 1. ff. eod. Wes. in c. n. 6. eodem.* adeoq; nec minimum nec maximum, quod iudex aestimabit. *arg. l. ratum. 13. ff. de solution. junct. l. mora. 32. in pr. ff. de usur.* Quod si spatio temporis non minimi effluxo, liberi adhuc cavere non valeant, portiones eorundem hereditariæ curatorî committendæ, qui eas penes se retinet & custodit, quoad illi res collationi obnoxias ritè contulerint. *l. hic titulus. 1. §. si frater. 10. ubi Bart. §. si cum. 13. ff. de collat.* Neq; refert, sive inopiâ, sive alia necessitate exclusi ad modum præscriptum cavere impediuntur. *d. l. cum emancipati. 2. §. ult. d. l. hic titulus. 1. §. frater. 10. l. nonnumquam. 8. ff. h. t. junct. loc. à contrar. sens. loc. à General. de quib. Everh. in Topic.*

L I,

Fit autem collatio pro portionibus hereditariis & virilibus & conferens in faciendis partibus suam personam numerat, *d. l. hic titulus. 1. §. ult. ff. de collat. Duar. c. 3. d. collat.* Exemplis res fiet clarior: Si unus sit suus & emancipatus unus, qui habet in bonis 300. in suum transfert 150. Si duo sint sui, emancipatus transfert in singulos suos trientem bonorum suorum, ut si 300. in bonis habeat, singulis cedat 100. *d. §. ult. l. prætor. 3. §. Julianus. 2. ff. eod.* In his casibus quantam partem quis confert, tantam pro portione aufert etiam ex bonis paternis: primo casu ut semissem bonorum suorum confert, ita semissem bonorum fert ex bonis paternis; & secundo casu, ut confert trientes, ita aufert trientem *Majer. in coll. Arg. tom. post. de coll. bon. n. 10. p. 610.* Plures emancipati, quoad partes faciendas unius loco habentur, etiam Jure novo, quod si ipsis confertur, partes singuli suas ferunt.

LII,

L 1 I.

Insurgit hic quaestio, An res & bona in specie sine conferenda, an verò aestimatio eorum sufficiat? Prius affirmamus propter *l. hic titulus. 1. in pr. ff. de collat. l. obligamur. 52. § jure. 6 ff. de Obl. & Act. & arg. l. creditores. 10. ff. de V. S. junct. l. mutuum. 2. §. mutui. ff. de rebus cred.* Quia idem regulariter in contractibus veris & quasi, circa res non fungibiles versantibus obtinet, ut aliud pro alio dari aut solvi nequeat, *all. l. mutuum, 2 § mutui. 1. ff. de R. C. quamvis volenti quidem possit. l. manifesti. 17 l. si operas. 20. C. de solut. c. scienti, 27. de R. J. in 6.* Collatio autem cum ex causa aditæ hereditatis fiat, *l. si duo sint. 38. ff. de acquir. hered. ad quasi contractus pertinet. tit. 7. de obl. quæ ex quasi contract. Gæd. ad l. creditorum, 11. n. 7. ff. de V. S.* Imo rem præcisè conferri debere, ex definitione patet, qua collatio dicitur rei propriæ communicatio vel contributio. *Curt. jun. ad d. l. si emancipati 9. n. 36. & passim.* Arguit hoc ipsum sensus conversus. *l. dotis, 5. C. de collat. cum enim istius vigore ad conferendum obstrictus, nisi rem habeat tanto minus ex hereditate ut capiat, ad successionem admittatur, conversim sequitur, si rei conferendæ facultatem habeat, eam ipsam, in specie coheredibus communicandam esse. d. l. dotis 5. junct. loc. à contr. sens. à rat. caus. convers. de quibus Everh. in Topic. Riminald. ad d. l. 9. n. 259.* Tandem Impp. nullam mentionem in rescriptis Cód. aut Nov. fecisse legimus aestimationis rerum conferendarum, quasi alterutrius vel rei, vel aestimationis præstatione conferens liberaretur, *t. t. C. de collat. Nov. 18. c. 6.* Excipiuntur tamé casus nonnulli, in quibus aestimatio sufficit, ut quando res collationi obnoxia fortè alienata fuerit. *Costal. ad l. si filia. 20. ff. famil. ercisc.* cum in simili venditor rem habens,

eam præcisè tradere, sin minus, interesse præstare te-
neatur. §. sed & 2. ff. de emt. vend. fas. a l. §. actionum. n. 147.
I. de Act. quæ res Dd. ansam præbuit singularis extru-
endæ cautelæ, qua liberi evitare possint collationem,
nempe bona conferenda ut alienent. Capol. de cautel. n.
187. Riminald. ad d. l. si emancipati. 9 n. 294. modò ne do-
lus interveniat, arg. l. idem. 2 ff. quæ in fraud. cred. c. pro
possessore. 35. de R. l. in 6. Tancred. in process. jud. p. ult. quest.
12. Item excipimus casum, quo res conferenda non
dividi, nec ab alio coheredum teneri & possideri po-
test. Item, quo rem in specie conferri & dividi cohe-
redum nihil interest. An & quando collatio per æsti-
mationem fieri possit, agit Valasc. in praxi partit. & collat.
c. 14. n. 2. & c.

L I I I.

Occasione hujus videndum & inquirendum, ut
si quandoq; æstimatio in collatione sufficiat, ex quo tẽ-
pore iniri debeat; an ex tempore mortis ejus cui suc-
ceditur? an ex tempore aditæ hereditatis? an ex tem-
pore petitæ collationis? Nos putamus æstimationem
rei conferendæ ex ipso tempore mortis petendam es-
se. Nam sicut liberis statim à morte parentum certa
hereditatis portio deberi incipit: sic eorundem quoq;
bona collationi obnoxia statim ad hereditatem perti-
nere, & cum bonis paternis unum corpus fieri cen-
sentur. Et licet Costalius asserat judicatum esse, æstima-
tionem ex tempore institutæ divisionis & petitæ colla-
tionis iniri debere, ad l. si filia. 20. ff. famil. excisc. adde Ca-
strens ad l. ut liberis. 17. C. de coll. tamen cum nec textus
nec ratio decisionis istius extet, sine quibus loqui
erubescendum est, ejus autoritate non movemur.
Everh. in Top. loc. à cessat. rat. & loc. à leg. cessan. Accidere ta-
men

men potest, ut tempus aditæ hereditatis & petitæ collationis ut& tempus mortis defuncti coincidere possit. Ut si petitur collatio, etiam eo ipso adita censetur hereditas, cum statim atq; heres quid gerit, hereditas ab eodem agnita aditaq; intelligatur. *l. pro herede. ff. de acquir. hered.* & si ab ejusdem obitu collatio statim exigatur, quo casu tempus mortis, petitæ collationis & denique hereditatis aditæ simul concurrere manifestum est.

L I V.

Haftenus egimus de modis conferendi, quos excipiunt modi, liberos ceterosq; collationi obstrictos, cogendi ut conferant: qui itidem ut superiores in duplici sunt differentia, sic ut vel collationem realem, vel cautionalem concernant. Ad collationem cautionalem pertinet modus cogendi unicus, Commissio stipulationis sive cautionis interpositæ. Si enim heres collationi obstrictus, prævia tamen interpellatione præcedente de conferendo, *l. si quis. s. § stipulatio. i. verb. interpellatus non facit. ff. de collat. Tholos. d. l. n. 27.* cautioni datæ non satisfecerit, ceteri coheredes ex stipulatu agunt, *d. l. si quis. s. § stipulatio. i.* Cujus actionis effectus est, ut cautio sive stipulatio committatur, *d. l. habetq; condemnationem & affert tanti, quanti ea res erit, qua de conferenda cautio interposita fuit. d. l. Tholos. d. l. n. 27.* Realem collationem concernentes modi duo sunt cogendi: Denegatio actionum hereditariarum & Imploratio officii Judicis. *l. posthumo. ii. cum seq. l. si soror. 8. ubi Br. n. 1. Jas. n. 2. C. de coll. Wes. c. n. 6. ff. eod. Vital. in pr. de coll. n. 25. Tholos. d. l. n. 27. Besold. consil. 240. n. 5.* Quapropter si liberi hereditatem patris vel alterius ascendentis ambiant, cujus occasione conferre
de-

debent, illudq; jus collationis detrectent, denegantur
ipsis actiones hereditariae, tam veteri quam novo Ju-
re, *l. hic titulus. 1. §. si frater. 10. & §. sicum. 13. ff. de collat.*
l. posthumo. 11. cum seq. Bart. ad d. l. si soror. 8. cuiusmodi
sunt hereditatis petitio, bonorum possessio, querela
inofficiosi testamenti, *tit. de pet. hered. de bon. poss. & in-*
off. testam. Vult. 2. §. R. c. 22. & si quae aliae actiones he-
redibus competere possunt, *d. l. posthumo. 11. cum seq. verb.*
actiones. C. d. t. Tholos. d. n. 27. Non tamen illi denegan-
tur, qui ex intervallo collationem offert, praetor enim
poenitentem adhuc audit & admittit, *l. nonnunquam. 8.*
verb. sed benignior est diversa sententia. ubi Br. n. 1. l. hic ti-
tulus. 1. §. si frater. 10. verb. si per contumaciam. ff. d. t. quod
& dicendum de titubante & tandem conferente, qui
etiam non repellitur, *d. l. nonnunquam. 8. c. mutare. 33. ubi*
Dyn. n. 4. de R. l. in 6. modo intra annum variare desi-
nat, post elapsum vero amplius non auditur, *d. l. non-*
nunquam. 8. Hocq; singulari favore liberorum permis-
sum est, *l. ult. C. de repud. hered. Dyn. ad d. c. mutare. 33. n.*
5. de R. §. in 6. hac tamen lege ut conferendi moram ne-
cundo deteriorationem rerum coheredibus praes-
tent, *l. cum emancipati. 2. §. ult. ff. de coll. V. Cothm. resp. 49.*
n. 74. vol. 1.

L V.

Actiones hereditariae conferre detrectantibus ita
denegantur, ut exceptio non factae collationis iisdem
opponatur & objiciatur. *Dec. ad l. posthumo. 11 C. de coll.*
Pertinet huc exceptio litis ingressum remorans: Tua
non contulisti, proinde tibi non competit actio here-
ditaria, *Bald. ad d. l. posthumo. 11 n. 3. Wes. in w. n. 6. ff. eod.*
Quae dilatoria & ad ipsam causam pertinens est Exce-
ptio. *Vult. 2. §. R. 30. incid. tert. nec ex contractu, nec*
pacto

pacto, nec alia aliqua causa conventionali orta, sed ex
dispositione legis, *d. l. posthumus. 11. cum seq.* & prodest
reo, ut ab instantia & observatione iudicii liberetur.
Quid dicendum si divisio ab arbitro fam. ercisc. facta
sit citra objectionem hujus exceptionis & per errorem
heres non conferens admissus? Implorato iudicis of-
ficio collatio adhuc peti potest. *l. si soror. 8. ubi Br. in pr.*
Cyn. n. 1. Dec. n. 3. Castrens C. h. t. l. majoribus. 3. C. comm.
utr. jud. l. si post. 4. C. de jur. & fact. ignor. l. cum putarem. 36.
ff. fam. ercisc. quæ imploratio officii iudicis alter mo-
dus est, quo conferre nolentem, ambientem tamen
hereditatem, ad conferendum adigere possumus, ut
Prætoris edicto & Impp. constit. satisfaciatur *l. quamquam.*
1. in pr. verb. ad collationem dotis prætor. & verb. ad collatio-
nem dotis per. ff. de dot. coll. l. si soror. 8. C. de coll. Wes. in w.
n. 6. ff. eod. Sic enim Impp. rescripsere: Præses provin-
ciæ examinatis partium allegationibus, cum bonis
paternis dotem confundi iubebit, *d. l. si soror. 8.* Quæ
verba cum solum ad iudicem referantur, imploratio
officii iudicis concessa intelligitur. *Dec. ad d. l. si soror. 8.*
n. 1. & 2. Sichard. ad rubr. n. 15. C. eod. Ut exemplum ha-
bemus in *l. hoc edictum. 1. §. prætor. 2. ff. de minor. nec acti-*
onem eo nomine dant, sed à cognitione prætoris pen-
det, respondente Paulo in l. quod si. 24. §. ult. ff. d. t. Simi-
le exemplum occurrit in restitutione majorum, *l. hujus*
1. §. verba. 1. & t. t. ff. ex quib. caus. maj. & passim ut l. si res. 57
in f. ibi gl. ff. d. Legat. 1. l. solent. 3. in f. ff. de alim. leg. Sed
quando verba legum ad litigantes directa fuerint, actio
tum prodita censetur, ut in *l. lege. 7. per verb. si quis & c.*
ff. ad L. Aquil. Dec. ad d. l. si soror. 8. C. h. t. n. 2. Quod si
verò impersonaliter verba concepta fuerint, etiam-
num actionem inducunt. Cujus exemplum habetur.

F

in

*in auth. Sacramenta. C. si advers. vend. ibiq; gl. verb. custodi-
antur. Latius V. ap. Sichard. ad rubr n. 15. & seq. C. de collat.
An ad collationem extorquendam nos tutius uti possi-
mus remedio implorationis officii Judicis, quàm de-
negationis actionum hereditariarum, V. ap. Brunn. de
coll. bon. c. 5. n. 149. & seqq. Atq; hæc de collatione bo-
norum rudi penicillo adumbrare, tempus huic insti-
tuto satis angustum permisit,*

TIBI DEO TER. OPT. MAX. SIT LAUS

Honor & Gloria, in Sempiterna Secula,

AMEN.

DEfendit WALTHER Themidem, licet unus & alter
Attentet variis illius ausa modis.
Ille tamen recto consistit ad omnia talo,
Fecit uti totum Diva vocata suum.

Aliud

NÆ meritò Lucus codex mihi juris habetur,
Scinditur ut variis materia inde locis.
Sic WALTHERE tibi *Collatio* lecta placebat,
Hincce facem studiis sculpere promptus amas.
Nunc WALTHERRUS eris, dubiis dominabere rebus,
Quæ veluti sylvæ, secla tenere solent.
Approbat omne Themis, sponsam & pro munere confert,
Ut valeatq; toro, teq; levare foro.
Prosit utrumq; decus, te mitraq; ritè coronet
Doctrinæ, meritum, prolifera aura tuam.
Non ea sylvarum bona tanta petita recessu,
Quæ Dea fert titulos, hæc tua vota beat.

Præstantiss. pariter ac doctiss.

*Dn. Georgio Christophoro Walther, J. U. C. amico
& commensali suo de amando F. L. M. exposita be-
volentia ergò*

Ludovicus Jungerman, M. D. P. P. &
Botanicus Univers. Altdorph.

Und dennoch ist es wahr/ es wehre keine Tugend
 wo auch nicht wer' ein Lohn/ wer wolle in der Tugend
 Die schwerlich arbeit Liebt/ nicht einmal müßig sein?
 wo nicht belohnung wehr/ die vns auch fast allem
 zum guten führet an' wer wolt im besten Standte
 Von hause ziehen auß vnd seinem Vaterlandte
 Den Rücken kehren zu? Wer solt sich jedem Man/
 Der sich hoch recket auff / zu dienen geben an?
 Vnd der im zweiffel ist/ ob er sein hohes danken
 Soll geben vor den gruß / damit er in den schrancken
 Der hohheit bleiben mög/ vnd sein nicht bald gemein
 Mit jedem der da will bey ihm befohlen sein/
 Nichts hilfft die Reuerenz / nichts mehr das haubt entblößen/
 Daß er sich nicht verdanck / hebt er mit kleinen stößen
 Sein Hut abziehen an / die Reputation
 Muß recht gehalten sein / es ist ja wohl nicht ohn/
 Man duldet eben viel. Baldt kombt daher ein Krieger
 Der wohl den Feind nicht kennt/ der will ein grosser sieger
 Im feldt gewesen sein/ Er helt vor eine schandt
 Studiren auß Pappir vnd führen in die handt
 Solch leichtes Federrieß/ Er schimpfet von den schmieren
 Der dinten etwas heer / Mann solt sich fast verführen
 Vnd lassen leiten ab; Baldt kombt ein starcker Knopff
 Der Jabilir von Bier/dem sein Subtiler Kopff
 Mit Pech gefüllet auß / der redet noch wol kübler/
 Vnd meint wer schwarz sich wägt / sey ein Collegen schüeler
 Ein blackbeschmeisser vnd ein Pfastertreter / Er /
 Ein lediggänger auch Praxierer/ vnd was mehr
 So ich theils selbst gehört / die Tugendt aber machet
 Daß einer solcher ehr vnd vngemaches lachet
 Hoffte auff was bessers noch/ Ich halte wohlgethan/
 Wer dieses vnd noch mehr / geduldig tragen kan;
 Die arbeit hat noch lohn / die Erde noch viel Früchte/
 Vor dem so Tugendt sucht/ der ist noch nie zu nichte
 Vnd elendt worden je/ der dieser hatt vertraut/
 Dis habe **GEEHRETE** **FRÜND** / ihr wol vorbeer geschaut/
 Drum

Drumb hielet ihr nicht ein / Ihr habt mit ewren wachen
Vnd immer steten fleiß gesucht euch großzumachen
So ihr den auch erlangt; Ihr brachtet zeitlich auß
Vnd richtet ewren weg / nicht eine meil von haus
Dass euch denn rühmlich war / wer sich mit weißheit tränckhen
Vnd Kunst erlernen will / muß bey den Offenbäncken
Zu hause sitzen nicht / Er muß mit frembter Suche
Die seine Zieren auß / vnd was er nie versucht /
Alßdan erfahren recht. Disß habet Ihr nun alles
GEZEHEHRE FREYDE vollbracht; also das solches falles
Ihr Ruhmens würdig sendt / dann diese blätter sein /
Die zeugen ewrer Kunst / die schon gebrochen ein /
Den traum der Dunceln Nacht / drumb hatt man jüngst gewunden
Den Schönen Lorber Kranz / der euch wird umbgebunden /
Vnd necht geschencket sein; Euch werthen Musen sohn /
Den nemmet hin zum Ruhm / vnd den verdienten Lohn
Auff dass ihr aber auch mögt ein ergekung haben
Empfanget diese seel / von welcher schönen gaben /
Die Fama selber zeugt; Besiñet dieses Herz /
So sehr dem ewren gleich; Vnd treibet Liebescherz /
Ich bin von Venus Volck zwar auch nie flüchtig worden /
Doch hab ich mich anjekt begeben aus den orden
Dass jeden stehet frey / wer nicht mehr betten mag /
Der werff die Kutten weg. So kommet keine Clag /
Vnd straffe über ihm / Es ist ein blosser schein
Hinauß hinaus mit dir / hier soll das ende sein.

Dem Hochgelährten Herrn Candidato
als seinem Liebwerthen Freunde
vnd Competitori setze dieses zu
sterkem andencken auff

Adam Fr. Stripe.

ME.

FORTE WALTHERI Themis alma laudes
Legerat, quas ei cecinit Novena
Turba, descripsitq; cedro in virente
Phœbus Apollo.

Mox ait, salve mihi dulce nomen
Jam tuis à me quoq; fiet augmen
Laudibus, longis tua ne senescat
Gloria seclis.

Et simul de divitiis Hymetti
Fabricat doctâ manu opus stupende
Artis, incidit tenuiq; ferro
Talia verba.

HANCCE. WALTHERO. DEA. FECIT. ARAM.
PRO. PIO. LEGUM. SOPHIÆQUE. CULTU.
DISCE. VIRTUTEM. COLERE. HINC. HOMO. NAM
PRÆMIA. CERNIS.

Hiscæ Cl. Dn. CANDIDATO,
fautori & amico suo can-
didissimo gratulab.

Andreas Kurk/
Lübec.

F 3

ME

METRUM GRATULATORIUM
CONSECRATUM
HONORIBUS THEMICIS
VIRI
NOBILIS ET PRÆCLARISSIMI
DN. GEORGH CHRISTOPHORI WALTHERI,
U. J. CANDIDATI LAUDATISSIMI FAUTORIS
ET AMICI MULTIS NOMINIBUS
COLENDI.

ARmiger ille Jovis radiantia lumina solis
Auricomi spectat, pernicibus aëra pennis
Sulcat, & aligeras superat, vincitq; cohortes.
Omnia præcellit Laudata scientia Juris,
Virtutis Custos, & servantissima Legum;
Nam si virtutes justus complectitur omnes,
Jurisconsultus, cumulans jus divite fructu,
Extollendus erit, quum sede morentur in unâ
Et Themis & Virtus. Themidos Decus atq; Minervæ
Te WALTHERE voco, quoniam Themis aurea pectus,
Ingenium Pallas finxit, dat præmia Phoebus.
Te Virtutis amor juvat, & jus, nobile verum.
Anxiferas curas in jure utroque dedere,
Bartolus & Baldus, Codex, Digesta, Novellæ,
Quis WESENBECCI & LUDVELLI dogmata laudet,
Ingenio perspecta Tuo? Themis ipsa loquatur.
Nec satis hoc: peregras alio sub sole calentes
Terras, Belgarum celeberrima tecta potentum
Visere cura fuit, varios cognoscere mores.
Quæ DOTIS, vel quæ COLLATIO justa BONORUM,
Ne lites ducant, sed mutua foedera jungant
Heredes, similes nectat concordia mentes;
An studii sumtus deceat conferre vicissim,

Gna.

Gnaviter & graviter dicis. Tibi Gloria laudem
Ac Doctorales confert & spondet honores.
In Cathedrâ quum Tu Venerandus DOCTOR ovabis,
Tecum gaudebit DOCTRIX nova, Sponsa Venusta!

*Debiti Honoris & Amoris μνημόσυνον
Amico suo æstimatissimo Noribergâ
discessurus relinquit*

M. Joh. Martinus Brendel, Φιλίατε ©,
P. L. C. Promotus.

Clarissimo VIRO

DN. G. C. WALTHERO, J. U. Candidato
dignissimo Amico colendo: de Col-
lationum materia solenniter
disputanti:

*D*ifficilem dum materiã, Walthere, resolvis,
Sicq̃ sacre Themidos florida rura colis:
Afficitur meritò labor hic Doctoris honore,
nec non ipsa Themis præmia plura dabit.
Laudibus hinc Patriam poteris complere beat⁹
dotibus ingenii, consiliisq̃ tuis.
Tu fruerere ergò tuis meritis, mox rubra galeri
tegmina quæ dantur, grator ego ex animo,
Et repeto votum sincero pectore: lætus
Conjugioq̃ tuo vela secunda precor.

*Hicce sincerum affectum testari voluit
Paulus Würffel.*

Was nuht es **Werther Herr** / daß mein geringer **Kiel**
 Zu zeichnen willens ist sein frohes **Steges Ziel** ?
 Ist doch sein **stetter fleiß** den **Spheren wendertinnen**
 Vor langer zeit bekant ; Sein edles **Kunst-Beginnen**
 gelanget **Himmel-hoch** ; Sein **Rhum** ist schon gestiffe
 auff hohen **Caucalus** durch diese **Meister-Schrisse**.
Wohl Ihm! der **Himmel** lacht auff **Ihm** von oben nieder.
 Der süsse **Rosen-West** benehet sein gefieder.
 Wir sehen / wie bereit der wohl-begrünnte **Strauß**
 Der hohen **Wissenschaft** an **Ihm** geschlagen auß.
 Die **Zugende** nimbt die frucht aus seinem **klugen haaren** /
 Daß sich der **grosse Ruhm** weiß **Weißlich** an zu paaren.
 Die **Väter** vnserer **Kunst** die sehen dieses schon /
 Vnd wollen nach der **Schrisse** **Ihm** geben solchen **Lohn**
 Den Er dadurch verdient. Die **Pegntz** ruffet **Glücke**
Herr Walthern **Ihren Sohn** zu diesem **Meister-Stücke** /
 Dasselbe sehet **Ihm** die **Doctors-Hauben** auff /
Glück zu! der **Brautigams-Kranz** der schießt sich artlich drauff.
Christian Adolph Balduin.

*Gratulor ipse tibi, de cæptis, fautor amice,
 Ut tibi succedant omnia fausta precor:
 Gratulor, atq; tuos conatus laudo probosq;
 Fata tuis studijs prosperiora precor;
 Det Deus, hic honor ut magno sudore paratus,
 Fructu sperato teq; tuosq; beet,
 Atq; tibi eveniant, & crescant maximi honores,
 Fama tua & volitet, doctæ per ora virum!*

J H G C.

FINIS.

00 A 6412

ULB Halle 3
002 916 525

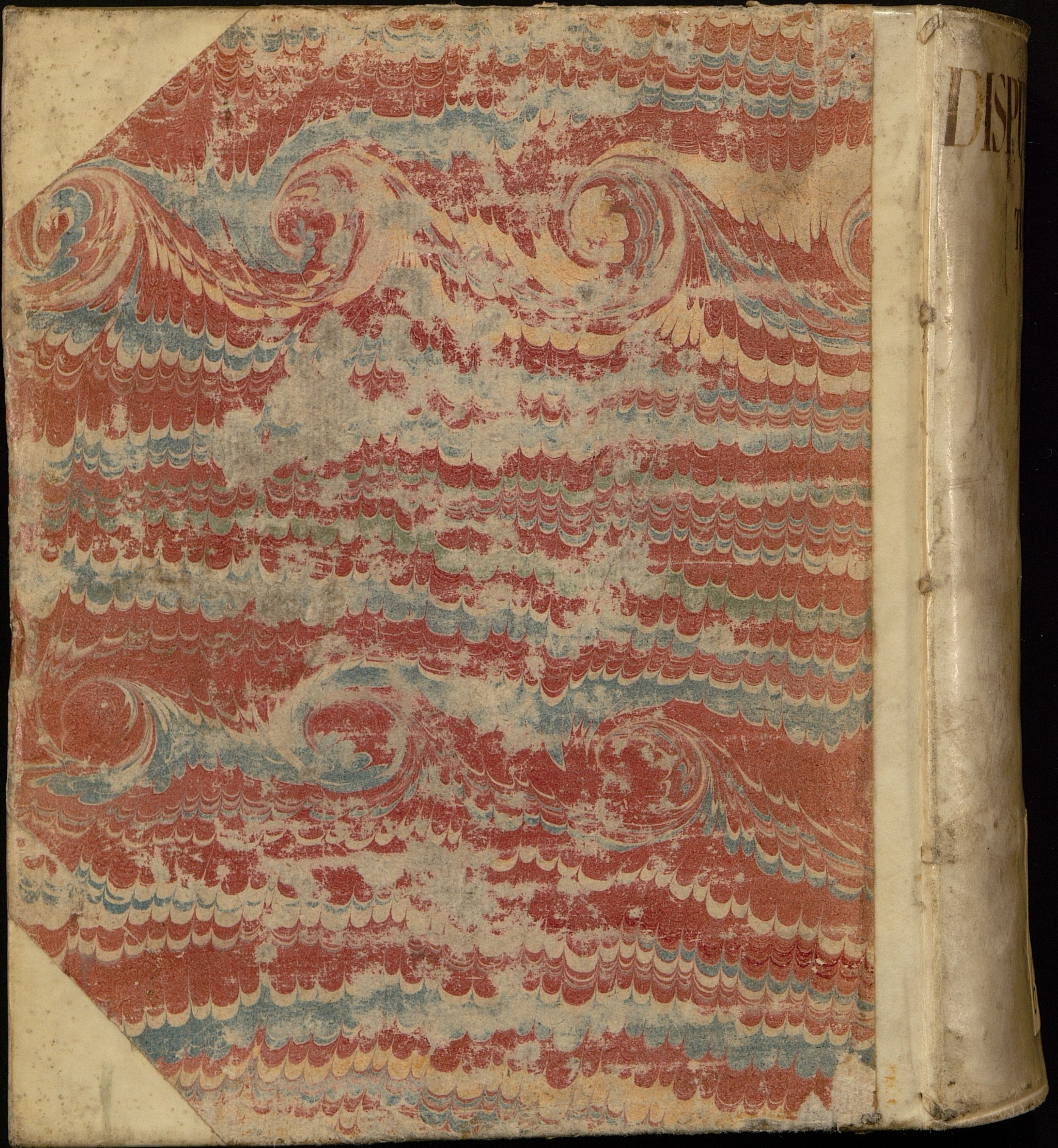

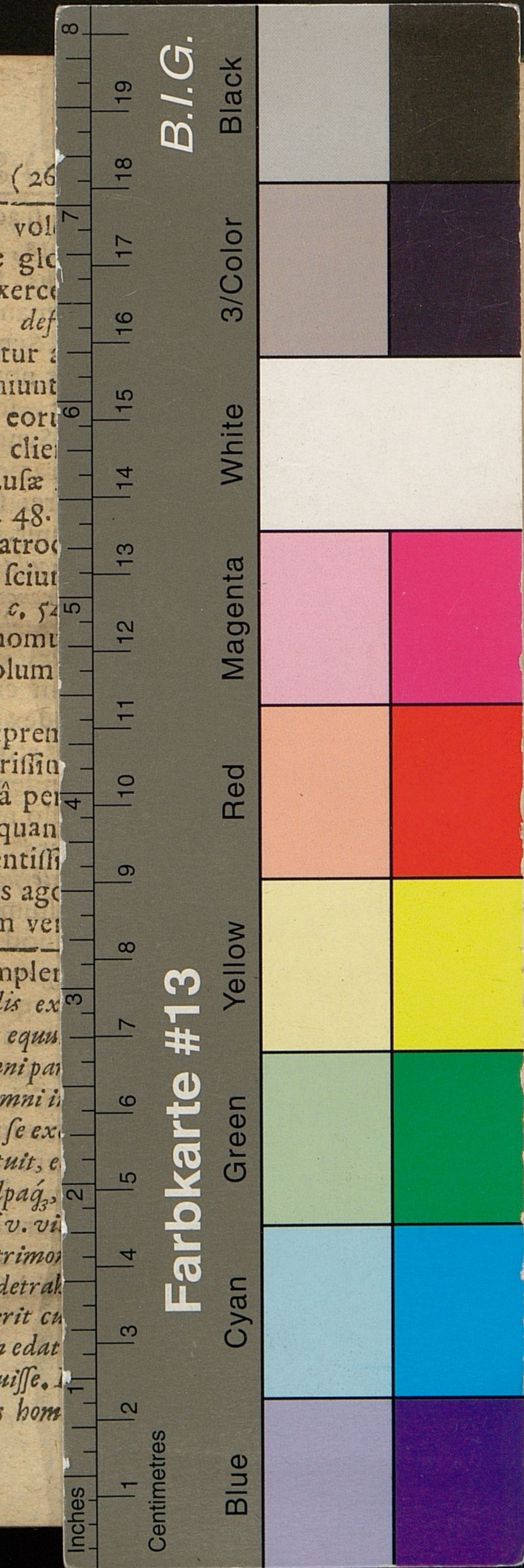
Sb.

R

10/17

~~30~~ 29.

D. O. M. A.

Authoritate & Decreto Amplissimi
Ordinis Juris Consultorum in
Incluta Noribergensium
Univerfitate

THESES HASCE

D E

COLLATIONE BONORVM

*pro DOCTORATUS gradu in
Vtroque Jure confe-
quendo*

*Publicè difcutiendas
proponit*

GEORG-CHRISTOPHORUS WALTHER,
NORIBERGENSIS.

ad d. Junij

ANNO CHRISTI
CLCCLII.

ALTDORPHI
LITERIS HAGENIANIS,

